

De Bib Web Awards: 2010 - 2012 - 2014

Thaïs Minnebo en Annelies De Saeger, cursisten Bibliotheekschool Gent

De Bib Web Awards, een tweejaarlijkse prijsuitreiking voor verdienstelijke websites en toepassingen uit de Vlaamse bibliotheek-, documentatie- en informatiesector, werden al voor de derde keer georganiseerd door Eva Simon aan de Bibliotheekschool van Gent. Dit telkens met medewerking van een aantal cursisten uit de HBO5-opleiding Graduaat in het bibliotheekwezen en de documentaire informatiekunde.

De prijzen kunnen worden uitgereikt aan alle professionals en instellingen die in Vlaanderen met documentaire informatie bezig zijn of hierbij een ondersteunende rol spelen: openbare bibliotheken, wetenschappelijke bibliotheken, schoolbibliotheken, archieven, erfgoedbibliotheken, museumbibliotheken, projectorganisaties, streekgericht bibliotheekbeleid, enz.

INBRENG CURSISTEN

Elke twee jaar wordt het vak Netwerk- en Systeembeheer aan de Bibliotheekschool van Gent omgevormd tot de Bib Web Awards. In 2014 volgden 21 cursisten dit vak, in 2012 waren dat er 11 en in 2010 15. De cursisten worden telkens onderverdeeld in groepjes die elk verantwoordelijk zijn voor één categorie. Voor die categorie analyseren ze ingestuurde suggesties, aangevuld met eigen ontdekkingen, tot er een lijst van geschikte nominaties ontstaat. In een uitgebreid rapport beargumenteren en motiveren de cursisten hun keuzes. Dit rapport wordt vervolgens doorgegeven aan een ander groepje, dat instaat voor een tegenrapport. Daarin wordt bekeken of een nominatie daadwerkelijk geschikt is, waarom de nominatie eventueel niet weerhouden wordt, en ook in dit tegenrapport kunnen nog nieuwe voorstellen worden voorgelegd. Tot slot komen alle nominaties aan bod tijdens een bespreking met de volledige groep. Moeilijke knopen worden dan doorgehakt.

Soms leidt dit proces van rapport-tegenrapport-bespreking nog tot een aanpassing van de initiële categorieën, bijvoorbeeld omdat een categorie over- of onderbevolkt blijkt. Zo werd in

2012 beslist om de bovenlokale digitale projecten op te splitsen in 'Grote broer' (beste beroepsondersteuning) en 'Groot gezien' (beste bovenlokaal project gericht op eindgebruikers). In 2014 werden de mediawijze activiteiten, oorspronkelijk verspreid over de drie categorieën 'Mediawijs' (-18), 'Mediawijzer' (studenten) en 'Mediawijst' (volwassenen en senioren), uiteindelijk teruggebracht tot de twee categorieën 'Mediawijs' (-18) en 'Mediawijzer' (18+).

In 2010 kwamen 97 genomineerden uit de selectieronde, in 2012 waren dat er 102, en in 2014 hielden we het bij 50 genomineerden. Dat was een bewuste keuze om de organisatie werkbaar te houden. Het systeem van longlists en shortlists werd opgeheven. In plaats van enkel de top 50 uit te nodigen voor de uitreiking, zoals in 2010 en 2012 gebeurde, werden alle 50 genomineerden van 2014 meteen uitgenodigd voor het slotfeest.

TELLING VAN DE STEMMEN

De eindscore werd bij alle drie de edities op dezelfde manier bepaald. 25 procent wordt bijgedragen door een vakjury samengesteld uit mensen actief in de brede informatiesector. Ook de stemmen van de meewerkende cursisten en docent tellen voor 25 procent mee. Verder komt 50 procent van de score van publieksstemmen: iedereen kan online zijn stem uitbrengen. Per categorie wordt een gouden, zilveren en bronzen award uitgereikt. Verder zijn er nog drie speciale prijzen: de Publieksprijs, de Prijs van de Vakjury en de Prijs van de Bibliotheekschool.

DE WINNAARS VAN DE BIB WEB AWARDS 2014

- **Categorie @ your service**

Dienstverlening en activiteiten in de online kijker

👉 WINNAAR: **KENNISCENTRUM ARHUS ROESELARE**

ARhus beschikt over een overzichtelijke, moderne website met duidelijk overzicht van hun volledige aanbod, aangevuld met kalender, foto's en nieuws. Bovendien is de instelling heel actief op sociale media zoals Facebook.

- **Categorie E-talage**

Collectie in de online kijker

👉 WINNAAR: **STADSARCHIEF IEPER**

Op de website IeperVerbeeldt.be zijn in de rubriek 'Blikvangers' meer dan 40.000 archiefstukken online raadpleegbaar. Wanneer je verder klikt, vind je per archiefstuk uitleg over het onderwerp, datering, bewaarplaats, ... Je kan ook meer dan 135.000 beelden en kranten online raadplegen. De collectie is goed ontsloten, waardoor er bijvoorbeeld per gemeente naar beelden gezocht kan worden. Het Stadsarchief beschikt bovendien over een heel actieve Facebookpagina, waarop dagelijks één of meerdere juweeltjes uit de collectie getoond worden.

- **Categorie Mediawijs**

Mediawijze activiteit voor kinderen en/of jongeren (-18)

👉 WINNAAR: **CODERDOJO - BIBLIOTHEEK IEPER**

CoderDojo's zijn gratis workshops waarbij kinderen en jongeren in groepsverband leren programmeren. Zo wordt hen aangeleerd hoe ze zelf games, websites en apps kunnen ontwerpen. Op deze manier wordt ingespeeld op de passie voor ICT bij jongeren. Creativiteit en fantasie worden door deze activiteit gestimuleerd.

- **Categorie Mediawijzer**

Mediawijze activiteit voor volwassenen en/of senioren (+18)

👉 WINNAAR: **BAKEN STADSLABO - BIBLIOTHEEK OOSTENDE**

Deelnemers aan dit project kunnen foto's, geluidsopnames, animatiefilmpjes en/of digitale krantenartikels

maken om zo het Oostende van de toekomst vorm te geven. Daarbij krijgt iedereen een persoonlijke blogruimte om zijn of haar digitale activiteiten ook werkelijk online te zetten. De Facebookpagina toont regelmatig de evolutie van de projecten. Vooral de multimediale en creatieve aspecten van dit project werden gesmaakt.

- **Categorie Iedereen doet mee**

Digitaal project met nadruk op participatie

👉 WINNAAR: **BOMB THE BIB - BIBLIOTHEEK GENT**

Dit project bestaat uit verschillende events en workshops waaraan 12- tot 18-jarigen kunnen deelnemen, om zo te onderzoeken waar de toekomstige jeugdbibliotheek van Gent de grootste nood aan heeft. De website heeft een jeugdige lay-out en bevat een overzichtelijke kalender met alle activiteiten. Via een invulformulier kunnen potentiële deelnemers suggesties ontvangen voor workshops of events. Het programma is heel divers, zoals een graphic novel, een magazine of een live radio-show maken in de bib.

- **Categorie Groot gezien**

Bovenlokaal digitaal project

👉 WINNAAR: **ZADENBIBNETWERK - HTTP://MIJNZADENBIB.BE**

Doel van dit project is het gratis uitlenen van groenten- en plantenzaden, met de openbare bibliotheken als verdelpunt. In ruil daarvoor probeert de lener zelf zaden te oogsten die hij terug aan de bib schenkt. Deelnemende bibliotheken kunnen hun kennis delen via de website van Zadenbibnetwerk. Via de Pinterestpagina kan het grote publiek een beroep doen op de kennis van een netwerk van tuiniers, of foto's van het resultaat posten. Je kan de website MijnTuin.org raadplegen om te weten welke soorten zaden in welke bibliotheken aanwezig zijn.

DE VOLGENDE BIBLIOTHEKEN WISTEN EEN SPECIALE PRIJS IN DE WACHT TE SLEPEN:

- **Publieksprijs**

Het project met de meeste stemmen van het publiek

👉 WINNAAR: **KENNISCENTRUM ARHUS ROESELARE**

ARhus kreeg ook de hoofdprijs in de categorie @ your service.

- **Prijs van de Vakjury**

Het project waar de vakjury het meeste achter staat

👉 WINNAAR: **TIJD VOOR 80 - STUDIO ALIJN**

Dit project verzamelt informatie over de jaren tachtig door een beroep te doen op het collectieve geheugen. Geïnteresseerden kunnen deelnemen door verhalen, artikels en foto's te uploaden, delen, taggen, pinnen, commentariëren ... Op deze manier wordt online een totaalbeeld geschetst van deze periode. Het project werd zeer

grondig aangepakt, via een waaier aan kanalen, waaronder Facebook, Twitter, Pinterest, Flickr, Instagram, Vimeo, YouTube, Tumblr, Google+ en SoundCloud.

- **Prijs van de Bibliotheekschool**

Het project verkozen door de cursisten en docent van de Bibliotheekschool van Gent

👉 WINNAAR: **BOEKENSTEUN - VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK**

Via dit crowdfundingproject kunnen geïnteresseerden hun steentje bijdragen aan de restauratie van bijzondere boeken. Je kiest welk bedrag je stort en kan op de website volgen hoeveel procent van het totaalbudget al verzameld is. Achteraf worden enkele updates gepost over de vooruitgang van de restauratie en het uiteindelijke resultaat.

EN DE WINNAARS VAN DE VORIGE EDITIES?

Na twee edities van de Bib Web Awards wordt het stilaan tijd om eens achteruit te kijken. Hoe is het de winnaars uit 2010 en 2012 vergaan? Dit verschilt opmerkelijk van project tot project. Terwijl sommige winnende en genomineerde projecten jammer genoeg ter zielen zijn gegaan, zijn anderen nog steeds springlevend of zelfs verder uitgegroeid. Een mooi voorbeeld hiervan vinden we bijvoorbeeld bij het Zadenbibnetwerk. In 2012 plaatste dit project zich in de categorie 'Small is Beautiful', terwijl het dit jaar de gouden award in de categorie 'Groot Gezien' wegkaapt. Toch is van de 63 instellingen die bij de vorige Awards de top 3 van een categorie haalden, iets meer dan 1 op 7 projecten volledig uitgedoofd. Daar werden de eenmalige projecten niet bijgeteld.

Bij de verdwenen winnaars vallen twee aspecten op. Eerst en vooral ging het vaak om activiteiten die specifiek op jongeren gericht waren, zoals een aparte website of blog. Misschien was de keuze van het communicatiekanaal hierbij niet optimaal: sociale media zijn nu eenmaal meer ingeburgerd bij de jeugd. Bovendien is de drempel veel kleiner. De kans dat ze de link naar een specifieke website vinden, is veel kleiner dan de kans dat ze via vrienden, familie, school enz. de Facebookpagina van de bib ontdekken. Een andere mogelijke verklaring is de hoge snelheid waarmee jongerentrends elkaar opvolgen. Een activiteit die het ene jaar nog hip is, is het volgende jaar alweer passé. Maar ook technologische trends volgen elkaar steeds sneller op. Dat jeugdprojecten er sneller mee ophouden, toont nogmaals aan dat jongeren een moeilijk bereikbare doelgroep zijn, ondanks het feit dat zij op digitaal vlak net heel sterk staan. Ze zijn meestal sneller mee met nieuwe ontwikkelingen dan de bibliotheken zelf. Gelukkig zien we ook dit jaar veel nieuwe initiatieven ontstaan. Zo konden Gentse jongeren via 'Bomb the Bib' hun mening geven over de inrichting van hun eigen jeugdafdeling in De Krook. In Ieper werd dan weer een CoderDojo georganiseerd, waar kinderen leren programmeren en games maken. Deze beide activiteiten werden druk bezocht, wat aantoont dat jongeren zeker enthousiast zijn over dit soort nieuwe projecten. Bovendien grijpen ze de kans om eigen inbreng te geven in hun bibliotheek met beide handen aan.

Naast de snel wisselende jeugdinitiatieven, valt ook op dat vooral projecten die via 'oudere' sociale media zoals YouTube en Flickr gepresenteerd werden, er sterk op achteruitgegaan zijn. Zij worden vervangen door andere sociale netwerksites zoals Pinterest en Instagram.

EVOLUTIE VAN DE GENOMINEERDE PROJECTEN

Als we de resultaten van Bibwa2014 vergelijken met die van de vorige edities zijn er bepaalde evoluties merkbaar in de digitale ontwikkelingen binnen de informatiesector. Waar catalogi in 2010 nog een aparte categorie toebedeeld kregen, ligt de nadruk dit jaar veel sterker op interactiviteit en nieuwe technologieën. Ook Facebookpagina's zijn bijna

vanzelfsprekend geworden, terwijl Twitter in bibliotheken aan populariteit wint. Deze verschuiving was ook zichtbaar in de aanloop naar de uitreiking van de Bib Web Awards 2014: terwijl onze Facebookpagina ongeveer 225 fans bij elkaar sprokkelde, konden we met onze Twitterpagina meer dan 285 volgers overtuigen. Dat veel instellingen hun Twitter goed in de gaten houden, bleek ook uit de snelle respons op de bekendmaking van de genomineerden. Vooral voor nieuwsfeiten en aankondigingen van activiteiten biedt dit medium een meerwaarde aan bibliotheken, omdat het zo kort op de bal speelt.

Nadeel van een brede waaier aan sociale media is de grote keuze en het vele onderhoudswerk. Bij instellingen die gebruikmaken van veel verschillende netwerksites volgen de nieuwe updates elkaar duidelijk minder snel op. Logisch, omdat het onderhouden van zo'n blog, Pinterest- of Instagrampagina heel wat tijd en inspanning vergt. De meest diepgaande projecten vind je vaker in instellingen die zich op één medium focussen. Een voorbeeld hiervan is het Stadsarchief van Ieper. Zij zetten hun collectie voornamelijk via Facebook in de kijker. Dagelijks wordt er minstens één nieuwe, vaak humoristische post toegevoegd, waarmee de webpagina al heel wat likes verzameld heeft. Bovendien raakt de informatie op deze manier niet verdeeld over verschillende websites.

Naast sociale media werd er in de genomineerde projecten van dit jaar ook meer gewerkt rond nieuwe digitale technologieën, zoals tablets, smartphones en e-books. Een mooi voorbeeld hiervan was Vogels in Nesten, een bibliotheekintroductie voor jongeren in de bibliotheek van Leuven, in het kader van Gedichtendag. Met de 'augmented reality' app Junaio kunnen QR-codes, figuren, voorwerpen of gebouwen gescand worden. De deelnemers zochten via de app naar aanwijzingen in de bib. Aan de hand van deze nieuwe digitale tool puzzelden de jongeren het Oudnederlands liefdesgedicht *Hebban olla vogala* samen.

Een ontwikkeling die zich al sinds de editie van 2012 aftekent en steeds sterker wordt, is de stijging van het aantal participatieprojecten. De bib die op haar website leuke filmpjes en interessante berichten toont, is geëvolueerd naar de bib die haar leners zelf filmpjes en berichten laat maken. Enkele voorbeelden hiervan zijn initiatieven zoals 'Baken Stadslabo' (zie Winnaars), 'De bijzondere kinderen van mevrouw Peregrine' (groepsblog

Kamagurka met twee van de laureaten.
Foto: Joke Van der maelen.

rond het gelijknamige boek), en de 'Shockgazel' (bezoekers van de tentoonstelling Shock! 1914... maken de voorpagina van een krant uit 1914). Dit jaar werd zelfs een aparte participatie-categorie toegevoegd, 'Iedereen doet mee'.

Binnen deze groep vinden we heel verschillende vormen van participatie. Bij sommige projecten kan je volledig vrijblijvend en eenmalig deelnemen, zoals het project 'Tijd voor 80' van Studio Alijn. Op de website <http://www.tijdvoor80.be> kunnen geïnteresseerden herinneringen aan de jaren tachtig ophalen door foto's te delen en/of te uploaden, te becommentariëren, erover te twitteren, of tags toe te kennen. De gebruiker kiest zelf in welke mate hij zich wil engageren. Hij kan bijvoorbeeld zijn persoonlijk fotoarchief volledig online zetten, maar kan zich ook beperken tot het taggen van enkele foto's. Andere initiatieven vragen om een regelmatig engagement, zoals het Itinera Nova-project van het Stadsarchief Leuven, dat als doel heeft om de 1128 registers van de Leuvense schepenbank te digitaliseren. Een team van vrijwilligers zet zich in om de handgeschreven registers folio per folio in te scannen en te transcriberen. Deze opdracht vraagt al een pak meer (voor)kennis en technische vaardigheden dan het toekennen van tags. Andere initiatieven zijn dan weer op zoek naar financiële ondersteuning. Bibliotheekgebruikers kunnen dus kiezen uit een waaier aan participatiemogelijkheden, afhankelijk van hun beschikbare vrije tijd en middelen. Mensen blijven niet meer aan de zijlijn staan om informatie over de bibliotheek en haar werking te lezen: ze willen ook zelf hun steentje bijdragen aan 'hun' bib.

VERSCHUIVINGEN BIJ DE CATEGORIEËN

Net als bij de vorige editie zagen we tijdens de voorbereiding van de Awards 2014 veranderingen binnen onze categorieën. Als beginnende informatieprofessionals probeerden we de projecten zoveel mogelijk te bekijken vanuit het standpunt van het doelpubliek waarvoor ze bedoeld zijn. Bij de eerste editie van de Bib Web Awards werden de genomineerden nog gegroepeerd rond het medium waarmee ze gepresenteerd werden, met de categorieën 'Sociale netwerken', 'Bibliotheekblogs', 'Catalogi' en 'Multimedia'. Bij de tweede editie werden categorieën al enigszins anders ingedeeld, maar was er nog steeds een aparte groep voor Facebookpagina's ('Iedereen bevriend') en Twitterpagina's ('Follow me'). Dergelijke categorieën zijn dit jaar volledig verdwenen. Er wordt meer gefocust op de doelstellingen dan op de vorm. Uiteraard moet er wel een link zijn met digitale media en het web.

Het thema digitale vaardigheden werd dit jaar extra beklemtoond in de groepen 'Mediawijs' en 'Mediawijzer'. Tijdens het bestuderen van de kandidaten merkten we een duidelijke kloof tussen projecten voor kinderen en jongeren (-18 jaar) enerzijds, en volwassenen (+18 jaar) anderzijds. In de eerste groep ligt een sterke nadruk op nieuwe en geavanceerde media. Jongeren lijken meer interesse te hebben voor sterk technische en diepgaande vaardigheden. In de categorie 'Mediawijzer' vinden we o.m. meer introducties tot mediawijsheid en meer hulp- en ondersteuningsprojecten. Voorbeelden hiervan zijn het Digidokter-initiatief van bibliotheek Kortrijk, het Allemaal Digitaal-project van bibliotheek Puurs, het OLC-café van HaBoBIB en de Taallabs van de Antwerpse bibliotheken.

De categorie 'E-talage' van de Bib Web Awards 2012 bleef dit jaar behouden. Gebruiksvriendelijke websites worden steeds belangrijker. Door de groeiende hoeveelheden informatie die in het dagelijkse leven op ons afkomen, zijn gebruikers duidelijk meer gebaat bij overzichtelijke websites, waar ze de gezochte

informatie op een snelle en eenvoudige wijze terugvinden. Hoe beter de collectie geëtaleerd wordt, hoe meer gebruikers de bibliotheek verzamelt. Vorig jaar domineerden de openbare bibliotheken deze categorie, maar dit jaar werden ook enkele archieven genomineerd, inclusief de winnaar. 'Iedereen bevriend' werd dit jaar omgevormd tot 'Iedereen doet mee'. Zoals hiervoor al werd vermeld, hangt deze evolutie samen met een groeiende interesse in participatie. 'Liken' en retweeten is niet meer voldoende: gebruikers willen ook zelf de handen uit de mouwen steken.

MEER DIVERSITEIT BIJ DE KANDIDATEN

Hoewel openbare bibliotheken nog altijd een meerderheid vormen bij onze genomineerden, is er de laatste jaren toch een geleidelijke verschuiving merkbaar. Steeds meer andere instellingen, zoals archieven, hogeschoolbibliotheken en documentatiecentra stellen zichzelf kandidaat voor de Bib Web Awards. Dit jaar is het aandeel van de instellingen die geen openbare bibliotheek zijn zelfs opgelopen tot ongeveer 1 op de 2 genomineerden. De aandacht voor erfgoed is de laatste jaren sterk gestegen bij het publiek, o.m. naar aanleiding van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Veel archieven hebben hier handig gebruik van gemaakt om hun collecties meer in de schijnwerpers te zetten. Door deze promotie kunnen ze ook rekenen op een groter stempubliek dan vroeger en maken ze dus meer kans om een award te winnen.

Bij onze genomineerden lag de nadruk dit jaar ook meer op instellingen dan op personen. Waar tijdens de vorige edities nog prijzen uitgereikt werden aan bibliothecarisblogs en enthousiaste Twitteraars, werd dit jaar geen enkele individuele persoon genomineerd. Schaalvergroting lijkt de boodschap! Het aanbod aan overkoepelende projecten stijgt, zoals het Sm@rtbib-initiatief in de Brusselse openbare bibliotheken en De Bib op School van Bibnet, die allebei jongeren mediawijzer willen maken. Deze samenwerkingen kunnen voor kleine OB's een mogelijke oplossing vormen voor besparingen. Ook in de niet-openbare bibliotheken en instellingen vinden we hier voorbeelden van, zoals Boekensteun. Dit initiatief biedt kleine(re) instellingen zonder restauratiebudget de mogelijkheid om (top)stukken te laten restaureren. Kleine projecten die voor overheden niet prioritair zijn, kunnen zo via publieke steun toch gerealiseerd worden. Bovendien zit crowdfunding de laatste jaren in de lift. Misschien kan deze manier van fondsenwerving besparingen in de culturele sector gedeeltelijk opvangen.

Naast overkoepelende initiatieven door o.a. vakorganisaties wordt er ook steeds vaker beroep gedaan op begeleidende en ondersteunende consultants inzake digitale media, zoals Mediaraven, LINC vzw, iMinds ...

CONCLUSIE

Net als bij de vorige edities werd er tijdens de Bib Web Awards 2014 weer enthousiast voor de overwinning gestreden. En net als elk jaar probeerden cursisten en docent om streng maar rechtvaardig te oordelen over het grote aantal uiteenlopende projecten, geen vanzelfsprekende opdracht. Daarom wilden we u als lezer even een blik achter de schermen gunnen en onze werkwijze toelichten. We zijn alvast benieuwd of de evoluties die hier aan bod kwamen zich ook de volgende jaren verder zullen doorzetten. De Awards bieden namelijk niet alleen de mogelijkheid om digitaal actieve instellingen te belonen. Uit de resultaten kunnen ook trends afgeleid worden, kunnen er lessen getrokken worden en kan er inspiratie opgedaan worden voor nieuwe projecten. ■■